

Stiftelsesklagenemnda

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse i sak 2017/0336

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse av klage av 12. desember 2017 fra A, B, C, D og E på Stiftelsestilsynets vedtak av 22. november 2017.

Saken gjelder Stiftelsestilsynets vedtak om å nedsette styregodtgjørelsen til samtlige styremedlemmer i stiftelsen Moss Feriekolonier. Stiftelsestilsynets vedtak er begrunnet med at styregodtgjørelsene for 2015 og 2016 var urimelig høye. Med hjemmel i stiftelsesloven § 40 første ledd annet punktum nedsatte Stiftelsestilsynet samtlige styremedlemmers godtgjørelse med 40 prosent.

Spørsmålet i klagesaken er om styregodtgjørelsene for 2015 og 2016 er urimelig høye slik at styregodtgjørelsene kan nedsettes, jf. stiftelsesloven § 40 første ledd.

1. Stiftelsesklagenemndas kompetanse og sammensetning

Stiftelsesklagenemndas kompetanse er fastsatt i lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser (stiftelsesloven) § 7a. Etter bestemmelsen avgjør Stiftelsesklagenemnda klager på enkeltvedtak fattet av Stiftelsestilsynet i medhold av stiftelsesloven, dekningsloven, arveloven og samvirkeloven, med mindre noe annet følger av særskilt lovbestemmelse.

Stiftelsesklagenemnda har full prøvelsesadgang, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 34. Klagen er rettidig fremsatt og vilkårene for å behandle klagen er til stede, jf. forvaltningsloven §§ 29 og 32.

Ved Stiftelsesklagenemndas behandling og avgjørelse av klagen deltok leder Hanne Ombudstvedt og medlemmene Caroline D. Ditlev-Simonsen og Henning Sollid.

2. Sakens bakgrunn i hovedtrekk

Stiftelsen Moss feriekolonier (stiftelsen), org. nr. 880 287 192, ble opprettet i 1908. Formålet er ifølge vedtektene § 1 «å hjelpe barn 0-16 år som har det vanskelig, fortrinnsvis fra Moss.» Stiftelsens styre skal ha tre til fem medlemmer, jf. vedtektene § 3. I dag er det fem styremedlemmer, herunder styreleder, A, og kasserer, B. De øvrige styremedlemmene er C, D og E.

Stiftelsens egenkapital per 31. desember 2016 var kroner 4 876 937 og stiftelsen var på samme tidspunkt uten gjeld. Stiftelsen var tidligere eier av en eiendom, men på grunn av forfall ble eiendommen solgt i 2013. Stiftelsen søkte da om avvikling og fikk avslag fra Stiftelsestilsynet. Det ble så søkt om vedtektsendring, som ble godkjent, slik at Stiftelsen gikk fra å oppfylle sitt formål gjennom drift av feriekoloni til å bli en pengeutdelende stiftelse.

I 2013 fikk stiftelsen også godkjent en søknad om å fjerne stiftelsens vedtektsfestede forbud mot styregodtgjørelse. Vedtektene har per i dag ingen regler om styregodtgjørelse.

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

Det følger av styreprotokoller datert 24. juni 2013, 23. mai 2014, 12. juni 2015 og 13. mai 2016 at stiftelsen hvert av disse årene har vedtatt en styregodtgjørelse på henholdsvis kroner 25 000 til styreleder, kroner 20 000 til kasserer og kroner 10 000 til de tre øvrige styremedlemmene.

Stiftelsestilsynet åpnet tilsyn med stiftelsen 14. august 2017. Stiftelsen ble bedt om å redegjøre for fastsettelsen av styregodtgjørelse fra 2013 til 2016, oversende styreprotokoller hvor godtgjørelser var behandlet og dokumentere tiden styremedlemmene har brukt på styrearbeid.

Stiftelsen besvarte henvendelsen i brev av 14. august 2017. Stiftelsens styre fremholdt her at størrelsen på godtgjørelsene var fastsatt *«utifra arbeidsmengde, men også utifra vår vurdering av det ansvar som følger med å drive en slik stiftelse med en betydelig egenkapital»*.

Stiftelsen ga også en angivelse av hvor lang tid som hadde medgått til de ulike arbeidsoppgavene for styrets medlemmer samlet. Det fremgikk i brevet følgende om dette:

- Innkallinger, skrive protokoller etc.: 2 timer
- Lese søknader/vurdere søknader: 8-10 timer
- Årlig møte: 7-10 timer
- Føre regnskap fortløpende og foreta utbetalinger: 7-8 timer
- Møte med bank: 1-2 timer
- Telefoner med aktuelle mottakere mv: 5-6 timer
- Møter med mottakere: 3-5 timer
- Utsendelse av e-post til de som har fått avslag, fått midler etc.: 3-4 timer
- Rapportering, besvarelser til Stiftelsestilsynet ol.: 2-3 timer

I Stiftelsestilsynets foreløpige avsluttende rapport etter tilsyn, datert 13. oktober 2017, konkluderte tilsynet med at styregodtgjørelsene for 2015 og 2016 var urimelig høye og i strid med stiftelsesloven § 40 første ledd *«på en slik ekstraordinær måte at det er grunnlag for Stiftelsestilsynet å gripe inn»*. Samme dato ble det varslet om nedsettelse av styregodtgjørelsen til hvert av medlemmene med 40 prosent.

Stiftelsens styre innga kommentarer til varselet og den foreløpige rapporten 15. november 2017.

Stiftelsestilsynet konkluderte i sin avsluttende rapport etter tilsyn, datert 22. november 2017, med at styregodtgjørelsene for 2015 og 2016 var urimelig høye og i strid med stiftelsesloven § 40 første ledd *«på en slik ekstraordinær måte at det er grunnlag for Stiftelsestilsynet å gripe inn»*. Samme dato ble det truffet vedtak om nedsettelse av styregodtgjørelsen til hvert av medlemmene med 40 prosent.

Stiftelsestilsynet har vurdert klagen, men har ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket. Saken ble oversendt Stiftelsesklagenemnda i brev av 15. desember 2017.

I e-post av 20. desember 2017 kommenterte stiftelsen enkelte feil i den faktiske fremstillingen i Stiftelsestilsynets innstilling.

Stiftelsestilsynet sendte en korrigert innstilling den 20. desember 2017. Det var ingen materielle endringer i den korrigerte innstillingen.

Styremedlem B sendte kommentarer til innstillingen i e-post av 25. januar 2018.

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse bygger på de saksdokumentene som nemnda har mottatt innen behandlingen av klagen.

3. Rettslig grunnlag for vedtaket

Stiftelsestilsynets vedtak av 22. november 2017 er begrunnet med at vilkåret for nedsettelse av styregodtgjørelse etter stiftelsesloven § 40 første ledd er oppfylt. Bestemmelsen lyder:

«Godtgjørelse til styremedlem, daglig leder eller annen ledende ansatt i en stiftelse skal stå i rimelig forhold til det arbeid og ansvar som følger med vervet eller stillingen. Stiftelsestilsynet kan sette ned godtgjørelse som er urimelig høy.

Godtgjørelse som er avtalt eller fastsatt i strid med første ledd, er ugyldig. Er godtgjørelsen ytet, skal den tilbakeføres stiftelsen.»

4. Stiftelsestilsynets vedtak

Vedtaket av 22. november 2017 lyder:

- 1. Godtgjørelsen til A for regnskapsåret 2015 og 2016 for hans rolle som styreleder i Stiftelsen Moss Feriekolonier nedsettes til kr 20 000 fra kr 50 000.*
- 2. Godtgjørelsen til B for regnskapsåret 2015 og 2016 for hans rolle som styremedlem/kasserer i Stiftelsen Moss Feriekolonier nedsettes til kr 16 000 fra kr 40 000.*
- 3. Godtgjørelsen til C, D og E for regnskapsåret 2015 og 2016 for deres rolle som styremedlem i Stiftelsen Moss Feriekolonier nedsettes for hver enkelt til kr 8 000 fra kr 20 000.*

Stiftelsestilsynet viser innledningsvis til tilsynsrapport av 22. november 2017, der godtgjørelsen til styremedlemmene i stiftelsen Moss Feriekolonier ble vurdert. Følgende siteres fra rapporten, i vedtaket:

«Stiftelsen har hatt et samlet styrehonorar på kr 75 000 for hvert av årene i perioden 2013 til 2016, fordelt med kr 25 000 til styreleder, kr 20 000 til kasserer og kr 10 000 til øvrige tre styremedlemmer. I absolutte tall er honorarene isolert sett ikke ekstraordinære. Det er imidlertid Stiftelsestilsynets vurdering at Stiftelsens styrehonorar er urimelig høyt, sammenholdt med Stiftelsens arbeidsmengde, ansvar og kapital. Arbeidsmengden og ansvaret vurderes å være beskjedent og på et minimumsnivå for en pengeutdelende stiftelse. Videre er Stiftelsens avkastning på et nivå som medfører at styrehonoraret per i dag ikke er bærekraftig. At vedtektene inntil 2013 hadde forbud mot styrehonorar er også et moment som trekker i retning av moderasjon i henholdt til oppretters vilje. At styret har tatt hensyn til arbeid forut for

omdannelse i 2013 medfører etter vårt skjønn en omgåelse av det tidligere forbudet mot styrehonorar. Endelig er det Stiftelsestilsynets vurdering at styrehonoraret ligger høyt sammenlignet med andre sammenlignbare stiftelser.

Etter vår vurdering ligger honorarene i 2013 og 2014 på grensen av hva som kan anses rimelig etter stiftelsesloven § 40, dog at vi ikke vurderer dem som kvalifisert urimelige. For årene 2015 og 2016 vurderes honorarene å være urimelige og i strid med stiftelsesloven § 40 første ledd på en slik ekstraordinær måte at det er grunnlag for Stiftelsestilsynet å gripe inn. Vi har derfor dags dato fattet et vedtak om å nedsette Stiftelsens styrehonorar for 2015 og 2016 og da slik at det nedsettes pro rata for de enkelte styremedlem.»

Stiftelsestilsynet skriver videre at tilsynet har kompetanse til å sette godtgjørelsen til det som ««tilsynet i alt finner er en rimelig godtgjørelse», jf. Knudsen/Woxholt, Stiftelsesloven side 185, og altså ikke kun slik at godtgjørelsen ikke lenger er av en kvalifisert urimelig størrelse.»

I vurderingen tar tilsynet utgangspunkt i styremedlemmenes plikter, som vurderes å være kapitalforvaltning, annonsering eller lignende for å nå ut til aktuelle mottakere innenfor formålsgruppen og behandling av søknader. Arbeidsomfanget vurderes som beskjedent og arbeidsoppgavene oversiktlige. Risikoen for å pådra seg ansvar som styremedlem vurderer tilsynet som lav ettersom kapitalen er plassert i bank. Sammenlignet med andre stiftelser ville det ifølge tilsynet være naturlig at stiftelsens samlede årlige styrehonorar lå et sted mellom kr 5 000 og 65 000. Tilsynet viser i denne forbindelse til at stiftelser med kapital mellom kroner 1 000 000 og 10 000 000 har gjennomsnittlig styrehonorar på kroner 8 278, og gjennomsnittlig honorar blant pengeutdelende stiftelser, uavhengig av kapitalens størrelse, er kroner 61 015.

Videre skriver Stiftelsestilsynet:

«Det er imidlertid vår vurdering at to helt sentrale momenter tilsier at et rimelig honorar for Stiftelsen bør være i det nedre sjiktet: i) hensynet til bevaring av kapitalen og ii) det tidligere forbudet mot styrehonorar. Til dette kommer at vi vurderer at Stiftelsens styremedlemmer har relativt sett beskjedne plikter og ansvar. Det bør imidlertid også tillegges en rimelig skjønnsmessig margin, samt tas hensyn til at Stiftelsen ikke har eksterne administrasjonsutgifter.»

Tilsynet fremhever at den gjennomsnittlige avkastningen i 2015 og 2016 var kroner 57 366, og kostnadene foruten styrehonorar og utdeling utgjorde i snitt 15 679 i samme periode, slik at det i snitt var kroner 41 687 til å dekke styrehonorar og utdeling. Tilsynet finner at kroner 20 000 per år er et rimelig honorar og tillegger deretter en skjønnsmessig margin slik at honoraret settes til totalt kroner 30 000 per år.

I mangel på holdepunkter for vurdering av styrets arbeidsfordeling, reduseres styrehonorarene pro rata, slik at styreleder får 25/75, kasserer 20/75 og de øvrige styremedlemmene 10/75.

5. Klagers anførsler

Klager ber om at vedtaket oppheves.

Klagers anførsler kan oppsummeres slik:

- Det er berettiget grunn til å stille spørsmål ved om stiftelsens redegjørelse er vurdert. Riktignok er noen bemerkninger kommentert av Stiftelsestilsynet, men det har ikke medført noen endringer i forhold til utkastet til vedtak. Eksempelvis konkluderer Stiftelsestilsynet med at en rimelig godtgjørelse til kasserer/regnskapsfører er kroner 2 000 mindre enn det tilbud vi har innhentet på regnskapsføring.
- Stiftelsestilsynet skal bare gripe inn i de ekstraordinære tilfellene. Dette innebærer etter forarbeidene en høy terskel for å gripe inn. Stiftelsestilsynet har lagt terskelen for lavt og foretatt både hensiktsmessighetsvurderinger og rimelighetsvurderinger, ikke en legalitetskontroll.
- Det må være et visst skjønn og handlingsrom for det enkelte styret og den enkelte stiftelse til selv å fastsette honorarene.
- Det må være anledning til å se hen til arbeid som har vært utført over noe lengre tid.

Fra klagen siteres:

«Mye av arbeidet har bestått i forberedelser til en større utdeling som skal foretas senere. Dette er vurderinger som man ikke kan gjengi av hensyn til stiftelsens virke i sitt nærmiljø. Det er vanskelig å redegjøre nærmere for dette uten å røpe hvilke planer man har.»

- Arbeidet har tiltatt de senere år og det er mer arbeid med stiftelsen enn tidligere. I årene før vi solgte, drev vi ingen feriekoloni, men sikret eiendommen mot innbrudd ol.
- Det vil skje store utdelinger fremover som vil redusere kapitalen, slik at også antall styremedlemmer kan reduseres og styregodtgjørelsen kan settes ned. Styret har lagt til rette for en fremtidig reduksjon av antall styremedlemmer og har gjort et forberedende arbeid i denne anledning, blant annet ved å få endret vedtektene. Uansett må stiftelsen dekke utgifter til årsgebyr til Stiftelsestilsynet og revisor.
- Stiftelsens reduserte inntekter har sterk sammenheng med det fallende rentenivået de siste årene. Styret har gjort riktige og gode vurderinger når det gjelder styrehonorarene.
- Styret i en stiftelse kan ikke være «låst» til en vurdering hvoretter arbeidet i det enkelte år ikke skal kunne overstige den avkastning som er oppnådd. Det ville sette altfor snevre rammer for styrets arbeid for å oppfylle formålet.
- Forbudet mot styrehonorarer var fra opprettelsen av stiftelsen i 1908. Dette var en helt annen tid, hvor det ikke ble stilt samme krav til rapportering og dokumentasjon i forhold til styreverv. Med dagens krav er det neppe mulig å be noen om å nedlegge arbeid med å administrere stiftelsen uten honorar.
- Det er relevant for vurderingen at det ikke er benyttet godtgjørelse for utlegg. Dette er en forenkling for stiftelsen, men medfører høyere beskatning for det enkelte styremedlem.
- Stiftelsen belastes i dag ikke med utgifter til regnskapsførsel. Kasserer B foretar dette i dag. Et pristilbud som styret har innhentet ligger på kroner 10 000 per år for slikt arbeid.
- Stiftelsestilsynet foretar en sammenligning med andre stiftelser, selv om de selv skriver at en skal være forsiktig med slik sammenligning.
- Det er heller ikke foretatt en konkret vurdering av det arbeidet som er nedlagt av de enkelte styremedlemmer. Det er betydelig forskjell i arbeidsmengde. Styreleder har alt

ansvar med kontakt med eksterne, all korrespondanse, å besvare henvendelser, å sørge for rapportering, kontakt mot kommunen etc. Kasserer har hatt ansvar for regnskapsføring, utbetalinger og kontakt med revisor. De tre øvrige styremedlemmene har deltatt på møter og bidratt med sin kompetanse og mangeårige innsats.

Avslutningsvis skriver klager:

«Vi skjønner at dette tilsynet kommer som en følge av at media viser interesse for stiftelsen. Vi håper allikevel at vi kan få en rettferdig behandling, uavhengig av at media har vist interesse. Det tilsynet vil konkludere med i denne saken vil jo nødvendigvis måtte legges til grunn for øvrige stiftelser og det må forventes at det da vil følges opp overfor alle øvrige tilsvarende stiftelser ift godtgjøring.»

6. Stiftelsestilsynets merknader til klagen

Stiftelsestilsynet har vurdert saken på nytt, men mener at klagen ikke inneholder opplysninger som endrer deres konklusjon.

Tilsynet skriver:

«Etter vårt skjønn inneholder ikke klagen nye momenter, og de anførsler som er fremsatt er kommentert i vår rapport og vedtak 22. november 2017.

Til klagers anførsel om at Stiftelsestilsynet ikke har vurdert Stiftelsens merknader av 22. november 2017 bemerkes det at dette er uriktig. Dette er også kommentert i endelig rapport og vedtak, blant annet på den måten at ikke alle anførselene er kommet med særskilt, i den grad disse allerede i stor grad var dekket i vår foreløpige rapport og varsel om vedtak. Dette, sammen med interne forhold, medførte også at det var mulig å foreta rask behandling, hvilket vi anser å være et gode. Når det gjelder de ulike styremedlemmenes arbeidsmengde og rolle, er dette kommentert, og da slik at vi mener dette allerede er reflektert i de ulike honorarene som styret har vedtatt.»

7. Kommentarer til Stiftelsestilsynets innstilling

Kasserer B skriver følgende i sine merknader til innstillingen:

«Mitt styreengasjement i stiftelsen har vært på bakgrunn av min økonomi-kompetanse og erfaring. Jeg har stått for all regnskapsføring, avstemninger, inn- og utbetalinger, kommunikasjon med revisor, innrapporteringer av årsregnskap, utbetaling og innrapportering av styrehonorar mv siden jeg kom inn i styret. Jeg har henvendt meg til en ekstern regnskapsfører i oktober 2017 i Moss (BDO AS) som har kommet med tilbud på regnskapsføringen for stiftelsen: Det beløper seg til (fast pris) kr 9.375 inkl mva (se under). Allikevel har Lotteri- og stiftelsestilsynet falt ned på at mitt honorar som styremedlem OG kasserer/regnskapsfører kun skal kunne gi kr 8.000 i styrehonorar per år (brutto). Jeg håper dette kan vektlegges når saken skal vurderes.»

8. Stiftelsesklagenemndas vurdering

8.1. Rettslige utgangspunkter

Stiftelsesloven § 40 første ledd legger opp til at det skal gjøres en konkret vurdering av om styregodtgjørelsen står i rimelig forhold til det arbeid og ansvar som følger med vervet eller stillingen, og at godtgjørelsen kan settes ned dersom den er urimelig høy. Bestemmelsen i stiftelsesloven § 40 første ledd annet punktum er en regel som gir Stiftelsestilsynet spesiell kompetanse, utover den generelle tilsynshjemmelen i stiftelsesloven § 7.

Med «arbeid» sikter lovens ordlyd først og fremst til arbeidets omfang, mens det med «ansvar» menes at en kan legge vekt blant annet på forvaltningskapitalens størrelse og omfanget av virksomheten. Det må også kunne legges vekt på om utøvelsen av styrevervet krever særlige kvalifikasjoner. Lovforarbeidene, Ot.prp. nr.15 (2000-2001) s. 114, viser til at kriteriet «urimelig høy» er strengt, «noe som innebærer at det mer er i de ekstraordinære tilfeller at det vil være aktuelt for Stiftelsestilsynet å gripe inn».

Stiftelsesloven § 40 er omtalt slik i Woxholt: «Stiftelser», 2001, på side 343:

«Lovgrunnen for § 40 første ledd første punktum er at stiftelsens midler skal brukes til å fremme stiftelsens formål. Siden det som regel er styret som fastsetter sin egen godtgjørelse, er det ytterligere påkrevet med en kompetansebegrensning. Det overordnede synspunktet bak bestemmelsen er etter dette å verne om stiftelsens kapital.»

Professor dr. juris Tore Bråthen har i artikkelen «Styrehonorar i stiftelser», Nordisk Tidsskrift for Selskabsrett 2016-1, presisert at hensynet bak regelen tilsier «bl.a. at styrehonoraret ikke bør utgjøre så stor andel av stiftelsens midler at formålet blir skadelidende. På den annen side må styrehonoraret være på en slik størrelse at stiftelsen kan rekruttere og beholde styremedlemmer med tilstrekkelig kompetanse og engasjement slik at styret kan yte en kvalifisert innsats for at stiftelsens formål nås.»

I Knudsen/Woxholt: «Stiftelsesloven med kommentarer», 2004, på side 183, fremheves følgende:

«Når loven ved siden av arbeidet også peker på at det ved rimelighetsvurderingen skal tas hensyn til det «ansvar som følger med vervet eller stillingen», betyr dette at det ved fastsettelsen av godtgjørelsen også må tas hensyn til omfanget og arten av stiftelsens virksomhet, stiftelsens inntekter mv. Dette betyr at det kan utbetales høyere godtgjørelse til stiftelser med betydelig forvaltningskapital enn i små stiftelser, og et høyere honorar i næringsdrivende stiftelser enn i stiftelser som driver passiv kapitalforvaltning.»

Dersom vilkåret i § 40 første ledd er oppfylt, har Stiftelsestilsynet kompetanse til å sette ned godtgjørelsen til det som utgjør en «rimelig godtgjørelse i forhold til nivået etter første ledd, første punktum», jf. Knudsen/Woxholt: «Stiftelsesloven med kommentarer», 2004, på side 185. Godtgjørelsen som er fastsatt, vil i så tilfelle være ugyldig. Hvis godtgjørelsen allerede er ytt, skal den tilbakeføres stiftelsen.

8.2. Den konkrete vurderingen

Stiftelsesklagenemnda har merket seg at klager har stilt spørsmålstegn ved om stiftelsens redegjørelse til tilsynet er vurdert av Stiftelsestilsynet. Nemnda forstår dette som en anførsel om at det hefter saksbehandlingsfeil ved tilsynets vedtak. Etter nemndas syn er påberopte saksbehandlingsfeil uansett ikke av betydning for nemndas avgjørelse av klagen når nemnda under sin behandling vil ta hensyn til alle innspill fra klager. Nemndas avgjørelse treffes etter en gjennomgang av alt underlagsmateriale i saken. Det vises til at nemnda som klageinstans kan prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34.

Stiftelsesklagenemnda skal vurdere om godtgjørelsen for hvert av styremedlemmene for årene 2015 og 2016 er «rimelig» vurdert opp mot det ansvar og arbeid som følger med vervet, jf. stiftelsesloven § 40 første ledd.

Det følger av styreprotokoller datert 12. juni 2015 og 13. mai 2016 at stiftelsen hvert av disse årene har vedtatt et styregodtgjørelse på henholdsvis kroner 25 000 til styreleder, kroner 20 000 til kasserer og kroner 10 000 til de tre øvrige styremedlemmene. Totalt kr. 75 000.

Klager har anført at det ved vurderingen av styregodtgjørelsens størrelse må tas hensyn til at de ikke har krevet dekning for utlegg som bruk av egen telefon, hjemmekontor, egen bil m.m., ettersom stiftelsen ikke selv disponerer slike eiendeler.

Formelt er det her tale om utgiftsrefusjoner som godtgjøres ved hjelp av styrehonoraret. Nemnda mener dette er en uheldig praksis. Praksisen medfører som klager viser til at en ellers skattefri utgiftsrefusjon blir skattlagt på styremedlemmenes hånd. Skal en stiftelse i slike tilfeller godtgjøre for den ekstra skattebelastningen av styremedlemmer, vil dette naturlig medføre unødvendige kostnader for stiftelsen. Videre vil praksisen medføre at det i informasjonen fra stiftelsen gis et uriktig inntrykk av godtgjørelsens faktiske størrelse. Dette vanskeliggjør i sin tur Stiftelsestilsynets kontroll av styregodtgjørelser etter stiftelsesloven § 40 første ledd.

Klager har videre anført at stiftelsen i dag ikke belastes med utgifter til regnskapsførsel. Nemnda forstår anførselen slik at det klager mener, er at det tas hensyn til regnskapsføringen ved fastsettelsen av styrehonorarets størrelse.

Styregodtgjørelsen er en godtgjørelse for å ivareta styrefunksjonen. Stiftelsesloven er ikke til hinder for at styremedlemmer kan ivareta andre oppdrag enn styrevervet. Ved bruk av eksterne selskap for å utføre slike oppdrag, vil kostnaden bli registrert etter sin art i regnskapet. I dette tilfellet er godtgjørelsen for regnskapsoppdraget ikke skilt ut fra styregodtgjørelsen, og blir i de eksterne informasjon fra stiftelsen en del styregodtgjørelsen. Som tidligere nevnt mener nemnda at dette er en uheldig praksis, da det gir uklarhet om godtgjørelsens faktiske størrelse. Stiftelsesklagenemnda har imidlertid i denne sak under tvil valgt å ta hensyn til regnskapsføreroppdraget ved fastsettelsen av styrehonoraret.

Stiftelsesklagenemnda legger til grunn at godtgjørelsen for et slikt oppdrag ville tilsvart tilbudet fra ekstern regnskapsfører. Tilbudet beløp seg til (fast pris) kroner 9 375 inkl. mva. Merverdiavgiften på kroner 1 875 er en avgift til staten og tilbudet fra Moss BDO for oppdraget blir da kroner 7 500 ekskl. mva. Godtgjørelsen for regnskapsføringen settes da til kr 7 500.

Stiftelsesklagenemnda legger etter dette til grunn de oppgitte tall for styregodtgjørelsen, da korrigert for kroner 7 500 til regnskapsføreroppdraget. Styregodtgjørelsen blir da på henholdsvis kroner 25 000 til styreleder, kroner 12 500 til kasserer og kroner 10 000 til de tre øvrige styremedlemmene. Totalt kr. 67 500.

Nemnda går så over til å vurdere spørsmålet om styregodtgjørelsen fremstår som «rimelig», jf. stiftelsesloven § 40 første ledd første punktum. Bestemmelsen gir en anvisning på at det skal foretas en rimelighetsvurdering av styrevervets arbeid og ansvar opp mot størrelsen på styregodtgjørelsen.

Med «arbeid» siktes det til det konkrete omfanget av styrearbeidet i forbindelse med styremøter og forberedelse til disse, gjennomgang og vurdering av søknader om utdeling mv. og arbeid med formuesforvaltningen.

Styret i stiftelsen har i brev av 9. september 2017 anslått omfanget til et sted mellom 38 og 50 timer hvert år, altså i gjennomsnitt 44 timer. I dette anslaget inngår også arbeid i tilknytning til regnskapsføring og utbetalinger med 7 til 8 timer. Godtgjørelsen for dette arbeidet er tatt hensyn til ved fastsettelsen av styrehonoraret til 67 500 kr. Nemnda legger til grunn at gjennomsnittet av stiftelsens anslag er et godt estimat på den samlede bruken av tid til styrearbeid hvert år. Den gjennomsnittlige arbeidstiden blir da 37 timer, her korrigert for 7 timer til regnskapsføring og utbetalinger. Gitt timeantallet og den totale styregodtgjørelsen gir dette en gjennomsnittlig timepris på 1824 kroner.

Klagerne anfører at det har medgått mer tid til styrearbeid etter at stiftelsen ble pengeutdelende, ettersom det tidligere arbeidet kun bestod i å sikre eiendommen mot innbrudd ol. Stiftelsesklagenemnda legger til grunn at dette eventuelle merarbeidet er tatt hensyn til i stiftelsens anslag over tidsbruken gitt i brev av 9. september 2017.

Ved siden av arbeidet peker også § 40 første ledd på at det ved rimelighetsvurderingen skal tas hensyn til det «ansvar som følger med vervet eller stillingen». Ansaret vil i særlig grad knytte seg til størrelsen og arten av stiftelsen. I en stor stiftelse med en betydelig forvaltningskapital vil det med vervet følge et større ansvar for forvaltningen av kapitalen enn i en stiftelse med moderat eller liten forvaltningskapital. Omfanget av ansvaret gir derfor at det kan utbetales høyere godtgjørelse til stiftelser med betydelig forvaltningskapital enn i små stiftelser. For arten av stiftelsen vil ansvaret vil normalt være større i stiftelser som driver aktiv næringsvirksomhet, enn i stiftelser som driver passiv kapitalforvaltning.

Stiftelsens forvaltningskapital var henholdsvis kroner 4 876 937 og kroner 4 931 115 for årene 2016 og 2015. Det kan her nevnes at stiftelsen var og er gjeldfri, så risikoen for et mulig erstatningsansvar på grunnlag av styrevervet er svært begrenset. Av art er stiftelsen en pengeutdelende stiftelse som driver passiv kapitalavkastning, da fortrinnsvis ved å plassere formueskapitalen i bank. Styrets hovedoppgave blir da å behandle søknader og vurdere utdelinger. Stiftelsesklagenemnda legger etter dette til grunn at ansvaret som følger med styrevervet i stiftelsen er moderat. Det er her ikke forhold som isolert tilsier en høyere styregodtgjørelse grunnet stiftelsens art eller omfang. Det er heller ikke opplyst om andre forhold som påvirker omfanget av ansvaret.

Et styreverv i en stiftelse er et frivillig verv i en virksomhet med et ideelt formål. En godtgjørelse på 1824 kroner per time, fremstår isolert for Stiftelsesklagenemnda som høyt, da særlig på bakgrunn av det moderate ansvaret som følger med dette styrevervet.

Uten å sammenligne kan det nevnes at Advokatforeningens bransjeundersøkelse fra 2016 på side 25 viser at den gjennomsnittlige utfakturerte timepris for advokat er på kroner 1 471 ekskl. mva. Det er også et moment at hverken vedtektene eller stiftelsens formål forutsetter at det er nødvendig med spesiell kompetanse ved utøvelsen av styrevervet i denne stiftelsen.

At timeprisen for ivaretagelsen av styrevervet fremstår som høy, betyr ikke styregodtgjørelsen samlet nødvendigvis er høy. Dette vil naturlig også være en funksjon av de medgåtte timer. Det er styrets ansvar å sikre at organiseringen og tiden brukt til styrearbeidet skjer på en effektiv og forsvarlig måte.

Stiftelsesklagenemnda vil så vurdere om vilkåret for at Stiftelsestilsynet kan sette ned godtgjørelsen er oppfylt. Det følger av § 40 første ledd annet punktum at styregodtgjørelsen om den nedsettes, må klassifiseres som «urimelig høy».

Stiftelsesloven § 40 første ledd første punktum gir en anvisning på forhold som skal tillegges vekt ved rimelighetsvurderingen. I NOU 1998: 7 side 73 er formålet med bestemmelsen begrunnet slik:

«Bestemmelsen har til formål å verne om stiftelsens kapital. En godtgjørelse som går ut over det nevnte nivået, er i realiteten en utdeling som reduserer mulighetene for å realisere stiftelsens formål»

Sitatet ovenfor er gjengitt i Ot.prp.nr.15 (2000-2001). Departementet slår deretter fast at utvalgets lovforslag er i tråd med tidligere gjeldende lov (Lov om stiftelser m.m. av 23. mai 1980) § 8, foruten at utvalget har foreslått å endre kretsen av de som omfattes av bestemmelsen. Departementet går så videre til å vurdere denne endringen. Nemnda forstår dette dithen at departementet har sluttet seg til utvalgets uttalelse knyttet til bestemmelsens formål.

Nedenfor er en tabell med sentrale tall fra regnskapet i årene 2014 til 2016. Tallene er korrigert for omklassifiseringen av godtgjørelsen til regnskapsføring ved at styrehonoraret er redusert med 7500 kroner. Disse er lagt til «andre kostnader» med samme beløp.

År	Styrehonorar	Andre kost.	Utdeling	Renteinntekt	Resultat	Kapital
2014	67 500	26 753	140 000	123 926	-110 327	5 003 563
2015	67 500	24 633	50 000	69 685	-72 448	4 931 115
2016	67 500	21 725	10 000	45 047	-54 178	4 876 937

I år 2015 utgjorde styrehonoraret 97 prosent av renteinntektene, i 2016 var styrehonoraret 150 prosent av renteinntektene. Resultatet er i hele perioden negativt, men på tross av fallende inntekter har resultatet forbedret seg i årene fra 2014 til 2016. Dette forklares med en nedgang i utdelinger. Her fra 140 000 i 2014 til kr 10 000 i 2016.

Stiftelsesklagenemnda prøver ikke hvorvidt organiseringen av styrearbeidet har vært hensiktsmessig. Som et utgangspunkt legges det imidlertid til grunn at forvaltningen av stiftelsens kapital krever svært begrenset ressursbruk ettersom pengene står i bank. Styrets hovedoppgave er å behandle søknader og vurdere utdelinger, noe som heller ikke er spesielt ressurskrevende. Når det gjelder styrets ansvar, herunder risikoen for erstatningsansvar ol., vil dette være svært begrenset av de samme grunner.

Som nevnt ovenfor er det lagt til grunn i juridisk teori at et viktig hensyn bak regelen i stiftelsesloven § 40 er bevaring av stiftelsens kapital og at styregodtgjørelsen ikke må være så høye at stiftelsens formål blir skadelidende. I 2015 og 2016 har stiftelsens eneste inntekter vært renteinntekter på henholdsvis kroner 69 685 og kroner 45 047. Samtidig beløp styregodtgjørelsene seg til totalt kroner 67 500. I tillegg til styregodtgjørelsen kommer kostnader til revisor og årlig avgift til Stiftelsestilsynet. Stiftelsen gikk følgelig med underskudd allerede før noen utdelinger ble foretatt. Styregodtgjørelsen var i seg selv omtrent like høy eller høyere enn avkastningen. Dermed var styregodtgjørelsen så høy at kapitalen ble redusert. I et slikt tilfelle, hvor godtgjørelsen alene er lik eller høyere enn stiftelsens avkastning på kapital, må styret vurdere størrelsen på godtgjørelsen, ettersom kapitalen og muligheten for utdelinger da naturlig nok blir skadelidende. Stiftelsesklagenemnda finner etter dette at godtgjørelsen er å klassifisere som «urimelig høy», jf. § 40 første ledd andre punktum.

Stiftelsestilsynet har satt ned den enkeltes styregodtgjørelse pro rata, slik at styreleder får 25/75, kasserer 20/75 og de øvrige 10/75. Totalt blir styregodtgjørelsen etter nedsettelsen på kroner 30 000. Hvert medlems godtgjørelse er dermed satt ned med 40 prosent. Stiftelsesklagenemnda må vurdere om dette gir et nivå på styregodtgjørelser i 2015 og 2016 som ikke er urimelig høyt.

Stiftelsens avkastning i 2015 og 2016 var henholdsvis kroner 69 685 og kroner 45 047. En samlet styregodtgjørelse på kroner 30 000 vil dermed ikke tære på stiftelsens kapital, og stiftelsens formål vil da fortsatt kunne ivaretas. Stiftelsesklagenemnda finner etter dette at Stiftelsestilsynets nedsettelse av styregodtgjørelsene gir et nivå som ikke er urimelig høyt. Stiftelsesklagenemnda opprettholder følgelig Stiftelsestilsynets nedsettelse av styregodtgjørelsene.

Klagen tas ikke til følge.

9. Vedtak

Stiftelsesklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

Stiftelsestilsynets vedtak av 22. november 2017 opprettholdes.

Ålesund, 28. juni 2018

Hanne Ombudstvedt
Leder

Dokumentet er godkjent elektronisk